

Dejepis

Názov predmetu	Dejepis				
Názov ŠVP	Nižšie stredné vzdelávanie				
Názov ŠkVP	Škola pre život				
Stupeň vzdelania	ISCED 2				
Forma štúdia	denná				
Vyučovací jazyk	Slovenský jazyk				
Časový rozsah výučby					
Ročník	5.	6.	7.	8.	9.
Rozsah výučby ŠVP	1	1	1	1	2
Rozsah výučby ŠkVP	0	0	0	0	0
Spolu týždenne	1	1	1	1	2
Spolu ročne	33	33	33	33	66

Charakteristika predmetu

Dejepis predstavuje jeden z významných prostriedkov procesu humanizácie žiakov. Pomocou vyučovania dejepisu sa žiaci oboznamujú s vývojom ľudskej spoločnosti. Hlavnou funkciou dejepisu je rozvíjanie historického vedomia žiaka a uchovanie kontinuity historickej pamäti v zmysle odovzdávania historickej skúsenosti, či už z miestnej, regionálnej, celoslovenskej, európskej alebo svetovej perspektívy. Žiaci budú postupne poznávať historické udalosti a procesy v priestore a čase, ktoré zásadným spôsobom ovplyvnili vývoj slovenskej spoločnosti a premietli sa do obrazu našej prítomnosti.

5. ročník:

Vyučovanie dejepisu v 5. ročníku má naučiť žiakov orientovať sa v historickom čase, postupne chápať spätosť starého a nového, a to priamo vo svojom rodinnom prostredí /rodinný album, rodostrom, rozprávanie rodičov a starých rodičov zo svojho života apod./, má ich naučiť orientovať sa na historických mapách, oboznámiť sa s postupným vývojom spôsobu života ľudí v minulosti /lov, roľníctvo, remeslá, obchod, doprava, využitie a vývin druhov energie/, pochopiť význam komunikácie medzi ľuďmi ako prostriedok predchádzania konfliktov a vojen. Žiaci sa zoznámia so životom ľudí v praveku.

Učivo je v 5. ročníku rozdelené na učebné celky:

- **Od blízkeho k vzdialenému – 14 hodín**
- **Človek v premenách priestoru a času – 9 hodín**
- **Človek a komunikácia – 5 hodín**
- **Obrazy pravekého sveta - 5 hodín**

6. ročník:

Vyučovanie dejepisu v 6. ročníku má zoznámiť žiakov s prírodnými podmienkami vzniku najstarších štátov, od ktorých sa odvíjal aj spôsob života jednotlivých spoločenských vrstiev. Žiaci sa oboznámia s kultúrnymi pamiatkami týchto štátov.

Spoznajú niektoré stránky dejín starovekého Grécka a Ríma – polit. systém, pochopia význam telesnej výchovy a olympijských myšlienok v minulosti a dnes. Rozpoznajú dôležitosť antickej kultúry pre európsku kultúru. Odhalia korene vzniku a rozšírenia kresťanstva a islamu.

Učivo je v 6. ročníku rozdelené na učebné celky:

- **Obrazy starovekého sveta – 25 hodín**
- **Obrazy stredovekého sveta – 8 hodín**

7. ročník:

Vyučovanie dejepisu v 7. ročníku má zoznámiť žiakov s vývinom Slovanov. Žiaci odhalia ich spôsob života a obživy, zoznámia sa s ich prírodnými podmienkami a rozdelením, oboznámia sa s príčinami vzniku a významom Samovej a Veľkomoravskej ríše ako i s prínosom Cyrila a Metóda v oblasti kultúry a vzdelania. V tematickom celku Slováci v Uhorskom kráľovstve zhodnotia vládu a význam popredných panovníkov Uhorska ako i prínos predkov Slovákov pri formovaní kráľovstva. Tematický celok Obrazy novovekého sveta je zameraný na popis príčin hospod. zmien novoveku. Posledný tematický celok Habsburská monarchia obohatí žiakov o príčiny a dôsledky moháčskej bitky, postavenie Slovákov v susedstve Osmanskej ríše či protihabsburských povstaní. Prostredníctvom pojmu osvietenského absolutizmu sa oboznámia s reformami Márie Terézie a Jozefa II.

Učivo je v 7. ročníku rozdelené na učebné celky:

- **Predkovia Slovákov v Karpatskej kotline – 9 hodín**
- **Slováci v Uhorskom kráľovstve – 10 hodín**
- **Obrazy novovekého sveta: – 6 hodín**
- **Habsburská monarchia na prahu novovek – 8 hodín**

8. ročník:

Ťažiskom výučby dejepisu sú slovenské národné dejiny. Učivo je v 8. ročníku rozdelené na učebné celky:

- **Zrod modernej doby: Európa na ceste k moderným národom- 16 h**
- **Moderný slovenský národ – 10 hodín**
- **I. svetová vojna – 7 hodín**

9. ročník:

Učivo v 9. ročníku je zamerané na: I. Svetová vojna, Európa v medzivojnovom období, ČSR v medzivojnovom období, Druhá svetová vojna, Slov. republika 1939 – 45, Povojnový svet, Československo za železnou oponou, Slovenská republika 1993 a Súčasný svet.

Učivo je v 9. ročníku rozdelené na učebné celky:

I. TC.: Obrazy prvej svetovej vojny– 4 h

II. TC.: Európa v medzivojnovom období- 14 h

III. TC.: Obrazy druhej svetovej vojny- 8 h

IV. TC.: S R 1939 – 45- 9 h

V. TC.: Rozdelený svet – 10 h

VI. TC.: Českoslov. za železnou oponou- 14 h

VII. TC.: Fenomény súčasnosti- 7 h

Hodnotenie predmetu

Predmet bude na vysvedčení klasifikovaný známku podľa platných metodických pokynov na hodnotenie a klasifikáciu. Hodnotenie žiaka bude plniť informatívnu, korekčnú a motivačnú funkciu. Priebežne bude žiak hodnotený za aktivitu na hodinách a ústne odpovede, písomné práce a testy po prebratí učebného celku, tvorbu a prezentáciu projektov, praktické cvičenia. Každé hodnotenie sa žiakovi zdôvodní aj slovne a učiteľ posúdi klady a nedostatky hodnotených prejavov a výkonov.

Ciele vyučovacieho predmetu dejepis

a) spoločenské

- viesť žiakov k humanizácii, k osvojeniu si kultúry, spoločenskej komunikácie a demokratickým spôsobom konania
- tvoriť študijné, predmetové a medzipredmetové kompetencie, využívať získané znalosti v rôznych poznávacích a praktických situáciách

b) inštitucionálne

- umožniť žiakom získať kompetencie, ktoré im vytvoria podmienky na aktívny prístup k pátraniu a skúmaniu minulosti
- pestovať u žiakov úctu k vlastnému národu, vlastenectvo ako súčasť ich historického vedomia, úctu k iným národom a etnikám, rešpektovanie odlišnosti ľudí a tým u nich rozvíjať demokratické hodnoty európskej civilizácie

c) špecifické ciele

vzdelávacie

- vymenovať zmeny v mieste bydliska a v rodine počas svojho života, identifikovať rozdiel medzi prírodným a historickým časom, orientovať sa v letopočte, zostaviť jednoduchú časovú priamku
- zaznamenať rozprávanie svojich rodičov a starých rodičov zo svojho života a z minulosti svojho rodiska

- poznať druhy historických prameňov, rozdiel medzi múzeom a archívom, pamätníky vo svojej obci
- oboznámiť sa so spôsobom života a obživy v závislosti od hist. času a prírodných podmienok /lov, roľníctvo, remeslá, obchod/, s využívaním energie v minulosti a dnes

výchovné

- pochopiť význam komunikácie pri riešení problémov a predchádzaní vojen
- vytvárať si vlastné názory a postoje, aktívne pristupovať k vyučovaniu, rozvíjať schopnosti a zručnosti pri riešení praktických situácií

Výchovné a vzdelávacie stratégie /kľúčové kompetencie/

Základné predmetové kompetencie

Žiaci sa naučia pochopiť a pracovať:

- **s historickým časom** – zaraďovať hist. udalosti, javy, procesy a osobnosti chronologicky
 - rozpoznať postupne nerovnomernosť hist. vývoja
 - využívať medzníky ako prostriedok orientácie v minulosti
- **s historickým priestorom** – rozlišovať miestny, regionálny, národný a globálny hist. priestor
 - zaraďovať hist. udalosti, javy, procesy a osobnosti priestorovo
 - rozpoznať podmienenosť medzi hist. priestorom a spôsobom života a obživy
- **s historickými faktami, udalosťami, javmi a procesmi a ich hodnotiacim posudzovaním**
 - vymedziť jednotlivú hist. udalosť, jav, proces, osobnosť
 - popísať jednotlivé hist. javy, procesy, osobnosti na základe určujúcich znakov
 - rekonštruovať konanie a postoje ľudí v minulosti
 - skúmať konanie ľudí v daných podmienkach a vysvetľovať ho
 - určiť príčiny jednotlivých hist. udalostí, javov, procesov
 - rozpoznať charakteristické znaky jednotlivých hist. období
 - rozpoznať základné faktory, ktoré ovplyvňovali hist. vývoj
- **aplikujú ich v nových situáciách, v skúmateľských postojoch a pracovných postupoch pri vyšetrowaní, pátraní v školských, historických, písomných, obrazových, grafických a hmotných prameňoch – stopách po minulosti**
 - napríklad pri vymedzovaní predmetu skúmania – žiaci vymedzia, čo môžu skúmať pri priamom pozorovaní
 - pri vytvorení plánu skúmania – napr. žiaci zostavia plán skúmania pästného klinu
 - pri komunikácii v tíme o výsledkoch skúmania – žiaci v pracovnom tíme zhrnú výsledky svojho skúmania
 - pri vytvorení záznamu zo skúmania – žiaci v pracovnom tíme urobia záznam o skúmaní

Žiaci získajú základné informácie ako:

- **vyhľadávať relevantné informácie**
z rôznych zdrojov – textov verbálnych, obrazových, grafických i kombinovaných
z učebníc, cvičebníc, pracovných zošitov, slovníka cudzích slov, atlasov, novín, časopisov, webových stránok
z populárno-vedeckej literatúry a historickej beletrie

- **využívať tieto informácie a verifikovať ich hodnoty**
vo vyberaní, organizovaní, porovnávaní, rozlišovaní, zaradovaní a kritickom zhodnotení informácií

- **štruktúrovať výsledky, výstupy a potvrdenia vybraného postupu**
 - v zoradení výsledkov rozpoznaní podstatného od nepodstatného
 - pri integrovaní výsledkov do chronologického a historického rámca
 - vyhodnocovaní správnosti postupu
 - tvorbe súbore vlastných prác

Uvedený komplex študijných /predmetových/ kompetencií /spôsobilostí/ sa spresňuje, konkretizuje v učebných požiadavkách v jednotlivých tematických celkoch učebného obsahu v podobe systematizovaného výkonového štandardu.

Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP pre príslušný predmet.